

Koningsdag - 15.XI.2014 - Fête du Roi

Toespraak van Kamervoorzitter Siegfried Bracke
Discours de M. Siegfried Bracke, président de la Chambre

Majestés,

Madame la Présidente du Sénat,

Monsieur le Premier ministre,

Excellences, dans toutes vos fonctions et qualités,

Waarde collega's,

Dames en Heren,

Bij het voorbereiden van deze speech heb ik teruggedacht aan de periode dat ik eind 1987 voor het eerst in dit huis kwam als journalist. Veel van wat het nieuws toen beheerste, staat me nog helder voor de geest.

Jean-Luc Dehaene had net aan Koning Boudewijn om honderd dagen gevraagd om het land uit de impasse te leiden. De staatsschuld bedroeg toen 120% van het Bruto Binnenlands Product. 10% van de bevolking was werkloos.

Un lundi noir d'octobre, le Dow Jones a perdu en un seul jour 22% de sa valeur. De par le monde, d'autres bourses ont suivi le même chemin et la bulle de la hausse spéculative enregistrée au cours des années précédentes a éclaté. Des tensions au Moyen Orient sont apparues comme le déclencheur de la vague de ventes.

Au cours des années 80, le monde a connu le drame de Bhopal, en Inde, la catastrophe de Tchernobyl et le naufrage de l'Exxon Valdez, trois des catastrophes majeures du XXe siècle. Les principaux problèmes écologiques globaux qui alimentaient notre inquiétude étaient les pluies acides et le trou dans la couche d'ozone.

In oktober '87 werden Frankrijk en Engeland getroffen door een van de felste stormen in 200 jaar, die nochtans door de weerdiensten was aangekondigd als "une petite tempête en provenance des Açores". 23 mensen kwamen om. Toen Engeland drie jaar later opnieuw werd opgeschrikt door een grote storm, begonnen klimatologen het toen nog relatief onbekende "broeikaseffect" als verklaring naar voor te schuiven.

In juli '87 werd Mataj Gaspar in Zagreb geboren. Die naam zegt jullie allicht niets meer, maar hij was de symbolische vijf miljardste bewoner van onze aarde. Voor Mataj en zijn omgeving was dit ongetwijfeld een blijde gebeurtenis, maar vele wetenschappers en opiniemakers waarschuwden al sinds de jaren '60 en '70 dat de snelle bevolkingsgroei zou uitmonden in Malthusiaanse rampspoed.

Songeons au rapport du Club de Rome et aux nombreuses conférences données par Etienne Vermeersch, le plus éminent parmi les scientifiques flamands. Sans doute la décennie des années 80 a-t-elle connu la croissance démographique la plus élevée jamais enregistrée, avec un taux annuel de près de 4 % dans certains pays africains et asiatiques. Une croissance qui – vous le savez très certainement – a concerné presque exclusivement les pays les plus pauvres.

Tegen die achtergrond en in dat "gezegende" jaar 1987 verscheen het VN-rapport 'Our Common Future', van de commissie Brundlandt, naar de Noorse ex-premier die voorzitter was. Het rapport verbond de vraagstukken economische groei, zorg voor het milieu en armoede en ontwikkeling. De commissie lanceerde het begrip duurzame ontwikkeling bij het grote publiek met deze klinkende definitie: "*Sustainable development meets the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs.*"

Ik vind dit een prachtige uitdrukking van het credo dat uiteindelijk het politieke handelen van ieder van ons zou moeten bepalen: onze aarde, onze instellingen en ons economisch weefsel in een betere staat doorgeven dan we ze hebben aangetroffen, zonder op de pof te leven van onze kinderen. Het is een definitie die zonder meer resoneert bij alle politieke stromingen die in deze Kamer vertegenwoordigd zijn.

Aujourd'hui, nous nous demandons à juste titre si nous nous sommes suffisamment comportés en bons gestionnaires de cette terre et nous nous interrogeons sur la manière de nous améliorer à cet égard. Tout à l'heure, les professeurs Erik Lambin, lauréat du Prix Volvo 2014, et Thomas Block, professeur de l'UGent et président du Centre du Développement durable, nous proposeront à ce sujet un commentaire fondé sur leur expertise, qu'ils concluront, espérons-le,

par un appel positif à l'action sur la base duquel les citoyens et les décideurs que nous sommes pourront aller de l'avant.

Le journal flamand *De Tijd* a récemment publié une série de reportages sous le titre éloquent « de Ongerusten » qui traduit l'inquiétude des citoyens. Commencerai-je par la bonne nouvelle ? 77% des Européens sont satisfaits de leur situation, des *besoins actuels*. Pour le Belge moyen, ce pourcentage est même largement dépassé.

Als het gaat over de “*needs of the future generations*” ziet het plaatje er veel grimmiger uit. Volgens cijfers van de Europese Commissie blijkt dat 56% van de Europeanen denkt dat het voor de komende generaties moeilijker zal worden om in hun noden te voorzien. De Belg blijkt nog ongeruster. 7 op 10 Belgen denkt dat het leven moeilijker zal worden voor hun kinderen. Alleen in Frankrijk en Griekenland is men nog pessimistischer.

Kortom, de Belg en de Europeaan denken niet dat we ons duurzaam ontwikkelen. Hij is “*happy, but for so happy ill secured*”, zoals de 17de eeuwse dichter John Milton het prachtig uitdrukt in zijn meesterwerk *Paradise Lost*. Het fenomeen dat Milton beschrijft, zouden we in de 20ste eeuw “*loss aversion*” gaan noemen. De term komt van de Nobelprijswinnende econoom Daniël Kahneman die aantoonde dat iets wat we verliezen psychologisch dubbel zoveel impact heeft als iets dat we bij krijgen. Wie veel heeft, heeft dus veel te verliezen. Het afgeleide effect van verliesaversie, de fixatie op het potentiële verlies, noemt Kahneman de “*negativity bias*”.

Twee beroepsgroepen die sterk teren op die “*negativity bias*” zijn journalisten en politici, helaas en toevallig de twee beroepsgroepen waartoe ik mijn hele actieve leven behoord heb.

Les hommes et les femmes politiques sont élus et confortablement rémunérés pour évoquer des problèmes dans des discours inspirés et les traiter ensuite au-travers de déclarations politiques qui le sont souvent moins. Qu'il s'agisse de la dette publique, de l'équilibre générationnel de notre système de pensions, du dossier climatique ou des inégalités sociales, tout homme ou femme politique a ses problèmes favoris, sur lesquels il ou elle revient inlassablement et qui constituent des sujets de sincère préoccupation.

Voor journalisten is de negatieve bias zo mogelijk nog belangrijker. Lees op een gegeven dag een krant of bekijk een journaal, en tachtig à negentig procent van het nieuws zal uit onprettige beelden en verhalen bestaan. Van de situatie in Syrië en Oekraïne, tot de Ebola-plaag in Afrika, de schier eindeloze economische crisis in Europa en de onheilspellende klimaatvoorspellingen. *If it bleeds, it leads*, en goed nieuws is geen nieuws. Een optimist is een slecht geïnformeerde pessimist, namelijk iemand die geen kranten leest en geen journaals bekijkt.

De oplossing volgens Kahneman is “*anchoring*”, de zaken – hoe treurig ze ook zijn – in het juiste perspectief plaatsen. De bioloog Matt Ridley doet daartoe een verdienstelijke poging in zijn boek *The Rational Optimist*. Dichter bij huis laat de jonge Nederlandse historicus Rutger

Bregman een optimistische stem klinken. Sta mij een kleine bloemlezing toe, ik beloof dat ze u zal opbeuren.

Begin jaren '80 leefde 46% van de wereldbevolking in extreme armoede, dat wil zeggen dat ze moesten rondkomen met minder dan 1.25 dollar per dag. Vandaag is dat nog 18% van de wereldbevolking. De Wereldbank projecteert bovendien dat extreme armoede tot 8% zal gedaald zijn tegen 2030.

Si les chiffres concernant le riche Occident sont moins spectaculaires, le Produit National Brut par habitant n'en a pas moins crû aussi en Belgique de 33% depuis le début des années 80. De 2008 à 2013, la crise, qui nous rend si pessimistes, nous a contraints à en abandonner à nouveau quelque 1,6%.

Als we de schaal van vijftig jaar bekijken dan krijgt de gemiddelde mens vandaag 1/3de meer calorieën binnen dan toen, vandaag sterven meer mensen aan overgewicht dan aan honger. De gemiddelde mens vandaag leeft hij 1/3de langer, en misschien het belangrijkste van al: de kindersterfte is met 2/3de gedaald. Il y a cinquante ans, un enfant sur cinq décédait avant d'avoir atteint sa cinquième année. Aujourd'hui, ce chiffre est de un sur vingt.

L'abaissement de la mortalité infantile a également des effets sur l'explosion démographique contre laquelle mettaient en garde les Clubs de Rome et les Etienne Vermeersch. Les hommes vivant plus longtemps et faisant moins d'enfants, le tiers monde vit à son tour la transition démographique qu'à connue le riche Occident: le degré de fertilité y a été réduit de moitié environ. Sous l'effet d'un meilleur enseignement, d'une amélioration des droits de la femme et d'un recul de la misère, la transition démographique ne fera que se renforcer. Les Nations Unies annoncent que la population du globe culminera à 9.2 milliards d'individus en 2075, soit à peu près le nombre d'habitants qui ont vu le jour depuis la naissance de Mataj Gaspar, mais sur une période de 25 ans et non plus de 60 ans.

Het lijkt er sterk op dat we die 9.2 miljard monden ook zullen kunnen voeden, en beter dan vandaag. Hetzelfde dier en de dezelfde hectare land zijn vandaag dubbel zo productief als 40 jaar geleden. We hebben vandaag 30% meer land in gebruik dan in 1900, maar de oogst is sindsdien wel met 600% gestegen. Sinds 2008 leven er voor het eerst in de geschiedenis officieel meer mensen in de stad dan op het platteland. Miljoenen hectaren landbouwgrond die door migrerende boeren werden achtergelaten worden terug natuur en bos.

Toegegeven: de klimaatopwarming is hier *the great unknown*. De factor waarvan we gevolgen niet terdege kunnen inschatten. En toch is ook daar positief nieuws. Uw kans om te sterven door extreme weersomstandigheden is vandaag 98% lager dan in 1920. Dankzij betere communicatietechnologie en de vooruitgang van de meteorologie is een herhaling van de

rampzalige communicatie rond de Grote Storm van 1987 weinig waarschijnlijk. De enige die vandaag nog echt reden heeft om kwaad te zijn op onze weermannen, is de horeca aan de kust.

Gelukkig hebben we ook de zekerheid dat als onze overheden – van Europees tot lokaal niveau – echt willen, ze ook kunnen. Het gaat in de ozonlaag en zure regen zijn problemen die vandaag nog zelden de pers halen. Ze zijn grotendeels opgelost door doortastend regulerend optreden van overheden, daartoe aangezet door kiezers en consumenten, middenveld en NGO's.

Des catastrophes comme celles de Bhopal, de l'Exxon Valdez et de Tchernobyl ne sont pas exclues aujourd'hui mais, en matière de régulation, moins de choses sont désormais laissées à la fatalité.

Dames en Heren,

De Engelse historicus Thomas Macaulay stelde zich in de 19de eeuw al de vraag: *“On what principle is it, that when we see nothing but improvement behind us, we are to expect nothing but deterioration before us?”*

Het lijstje dat ik heb opgesomd, daar kon Macaulay nog niet van dromen. En toch kijkt ook hij met een te roze bril naar de geschiedenis. Want zoals steeds wordt enkel de geschiedenis van de winnaars onthouden, terwijl tal van ontwikkelde samenlevingen vandaag vergeten zijn omdat destructieve krachten er sterker bleken dan de duurzame. Een boek dat ik u allen kan aanraden is *‘Collapse: how societies choose to fail or succeed’* van de Amerikaanse geograaf en ornitholoog Jared Diamond. Het is een waarschuwing van 600 bladzijden dik tegen roekeloos optimisme.

Destruction de l'habitat par la déforestation, surpêche, surchasse, érosion des sols, surpopulation ou sécheresse extrême : aujourd'hui encore, tous ces phénomènes – auxquels ont doit la disparition de civilisations développées - constituent de par le monde des menaces bien réelles. S'y ajoutent les effets, pour l'heure toujours imprévisibles, du réchauffement de la terre dû à l'activité humaine. Le professeur Lambin pourra sans nul doute nous en dire plus sur la manière dont tous ces aspects sont étudiés et sur le travail interdisciplinaire passionnant de la géographie. Je vais quant à moi me limiter à la “Parabole des Rapa Nui”.

Het lot van de Paaseilanders, dat uitvoerig beschreven wordt in het boek, is een waarschuwing voor ons vandaag. We kennen de Paaseilanders om hun beelden die tot op de dag van vandaag imponerend blijven. Beslist geen dommeriken die zulke iconische monumenten nalaten. Maar de beelden werden ook hun ecologische ondergang. Voor de constructie en het transport ervan werden zoveel bomen gekapt dat het hun ecologische ondergang betekende. De ontbossing zette een vicieuze cirkel in gang van erosie, overbejaging, vernietiging van habitats, waardoor de Paaseilanders niet meer in hun levensonderhoud konden voorzien. De kwade droom van Malthus werd realiteit.

Les habitants de l'île vouaient aux Moai, ces géants de pierre, un véritable culte religieux. Ils leur attribuaient une telle importance qu'ils en ont sacrifié les générations à venir. Ils ont fait le mauvais choix. Une société impuissante à confronter ses normes, ses pensées, ses conceptions et ses usages du passé à la réalité contemporaine hypothèque son avenir. Comme le disait Edmund Burke: *"A society without the means of some change, is without the means of conservation"*.

Laat dat een uitnodiging zijn om vandaag – terwijl zovelen ongerust zijn – stil te staan bij waar we vandaan komen en welke weg we al hebben afgelegd.

Om onze eigen waarden tegen het licht te houden en te bezinnen. Om ons af te vragen wat wij zelf kunnen doen. Om niet te kiezen voor het snelle profijt of de oppervlakkige consumptie, maar om te beseffen dat wij als sociaal wezen enkel in duurzame relatie met anderen tot echte ontplooiing komen.

Dames en Heren,

In dit Paleis der Natie, dat het gemeenschappelijke Huis van al onze medeburgers is, willen wij vandaag tonen hoezeer wij gehecht zijn aan de instellingen van onze vrije en democratische samenleving en aan een grondwettelijke monarchie die de haar toegekende rol vervult.

Meine Damen und Herren,

Eine Monarchie, die die Grundsätze der Verfassung achtet, ist ein guter Garant für ein stabiles und folglich wohlhabendes Belgien.

Die heutige Huldigung ist die aller – und ich möchte mich auch namens der deutschsprachigen Einwohner an Sie wenden – derer Gemeinschaft einen Aspekt des Reichtums unserer Mannigfaltigkeit widerspiegelt.

Laten wij er, gelet op de uitdagingen die ons te wachten staan, voor zorgen dat onze instellingen blijven beantwoorden aan het verlangen dat wij allen hebben om te leven in een maatschappij waar eenieder zich harmonieus kan ontplooien. Laat ons bewust zijn van de hefboom die deze instellingen ons bieden; als kiezer, als consument, als geëngageerde burger, om de waarden die wij koesteren naar de praktijk te vertalen.

Alleen zo kunnen we het ideaal vrijwaren dat ons het meest dierbaar is: de komende generaties een mooiere en betere wereld nalaten. ■